

Zeitschrift: Igl Ischi : organ della Romania (Societat de Students Romontschs)
Herausgeber: Romania (Societat de Students Romontschs)
Band: 60 (1975)
Heft: 4

Artikel: Igl onn economic 1974
Autor: Derungs, Bernard
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-882390>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 22.02.2026

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Igl onn economic 1974

da Bernard Derungs

Igl onn 1974 ha schau anavos clars segns d'ina midada conjuncturala. Suenters onns d'ina continuada carschen passein nus en ina fasa da stabilisaziun economica ni forsa schizun da recessiun. Alla fin digl onn se presenta in maletg nunusitau. Ina certa tema sefa valer. La generaziun pli veglia avertescha cun regurdientschas ad onns passai. Biars teman che era els savessien vegnir tuccai dalla recessiun. Las novas da reducziun dil temps da lavur, da relaschadas da luvriers ed emploiai, da concuors da fatschentas ed autras nutreschan quella tema. Il consument vegn pli cunscients enten cuntentar ses basegns. Igl ei da sperar che quella tema meini buc tier ina psicosa, pertgei lezza fuss daveras in prighel. La crisa dils anno 1929 ei stada per part il resultat dalla psicosa.

Situaziun alla fin 1973

Sco ils onns precedents ei era 1973 stau in onn da conjuntura aulta. Fer-ton che la carschen dil product social real ei sminuida, ei la damonda per forzas da lavur stada gronda sco vidavon. Las pagas ein carschidas vinavon cun la conseguenza ch'igl alzament dils prezis ei continuau. Grazia alla buna situaziun conjuncturala internaziunala han biaras fatschentas industrialas svizras saviu registrar in bien andament dallas empustaziuns. Per 1974 eis ei denton da spitgar ch'il progress conjunctural laschi suenter considerablamein ellas tiaras industrialas. Il secalarmar dalla conjuntura internaziunala, la malsegirtad silla fier a dil petroli e da materias primas e la prolungaziun dils conclus partenent las mesiras conjuncturalas vengnan a sbassar vinavon il carschament real dil product social svizzer. La reducziun dalla carschen economica vegn a sefar valer sin tuts secturs principals dall'economia interna.

In problem cardinal alla sava digl onn ei l'inflaziun. La carischia ei carschida 1973 pli fetg che zacu. Quei ei buca d'attribuir en emprema lingia a facturs conjuncturals interns, mobein agl enorm alzament dil prezi sil petroli. L'impurtonza che l'inflaziun ha sil svilup economic ei il motiv che nus lein dar in sguard pli detagliau sin quei fenomen. L'inflaziun e sco reflex il carschament dils prezis ein daventai dapi la secunda uiara mundia-

la in problem digl entir mund. La Svizra ei medemamein vegnida cumpigliada en quellas tendenzas inflaziunaras, per part tras influenzas externas, mo per part era ord atgna cuolpa. La carischia ha adina priu tier dapi 1960 e cuntonschiu ils davos onns dimensiuns alarmonas. Igl ei perquei capeivel ch'il problem da cumbatter l'inflaziun gauda oz prioritad ella politica economica. Remarcabel eis ei denton che tuttas stentas per cumbatter efficaciamain la carischia han fritgau pauc ni nuot e quei schizun en stadis che possedan in vast instrumentari per politica economica. Il motiv schai tenor prof. Kneschaurek, delegau dil Cussegl federal per damondas conjuncturalas, buca ella inhabilitad dil stadi d'applicar las mesiras adequatamein. Ins emblida che l'inflaziun ei atgnamein il resultat dils giavischs ch'ei pli aults che las pusseivladads realas d'ademplier quels. Ins pretenda pli grondas entradas en fuorma da pagas, gudogns da fatschenta, tscheins da capital etc., ins damonda suenter pli bia beins che quei ch'ins ha schaffiu, ins pretenda dil stadi dapli che quei ch'el ei tenor sias finanzas el cass da prestar. Aschiditg che las pretensiuns ein exageradas, san ins buca spitgar enzatgei cuzzeivel dil combat encunter l'inflaziun.

La situaziun nova e pauc legrevla sil sector d'energia alla fin da 1973 ei aunc en buna memoria. Las tiaras arabas han duvrau lur petroli sco arma ella crisa dil Proxim Orient. Las restricziuns digl export dil petroli han cuschunau en las tiaras industrialas mesiras sco il scamond da carrar las dumengias e la contingentaziun dil benzin. El medem temps ch'ins ha slargau las restricziuns da furniziun, ei il prezi dil petroli vegnius alzaus massivamein. La situaziun da partenza pigl onn 1974 ei semidada radicalmein visavi ils onns precedents.

Decuors conjunctural

La fasa d'expansiun furiosa ei vargada. Las tendenzas da carschament tschessan ed en enqual branscha ei il svilup recessiv. Ina nova fasa da svilup ha entschiet, ina fasa che dat all'economia bia pli pintgas pusseivladads da carschament che tochen dacheu. Ei va els proxims onns per seconsolidar e mantener la posiziun acquistada cun minimas pusseivladads d'extensiun. Igl augment dalla scartezia da resursas sco energia, materias primas e per part era las victualias vegn a limitar las pusseivladads da carschament dall'economia dalla vart dalla produenziun. Decisivs per il decuors dalla conjuntura ei era il svilup dalla populaziun. Da quella

vart ein ils impuls da carschament egl avegnir bia pli pigns che tochen da-
cheu. Il pievel svizzer crescha buca pli ord atgna forza, quei vul dir senza
naturalisaziuns ed acquist dil dretg da burgheis entras maridaglia.

En la pli gronda part dallas tiaras industrialas ei la conjuntura secalmada
1974. Il product social real ei carschius en Svizra mo aunc per ca. 1% pa-
regliau cun 3,5% gl'onn avon e 5,8% ils 1972. La reducziun ei oravontut
d'attribuir al schar suenter dalla damonda interna, ferton ch'igl export ei
aunc adina ferms. Malgrad la malsegirtad sil sector dallas valutas ha l'in-
dustria d'export giu bien esit. Ils cuors dallas valutas han era suenter
gl'onn turbulent 1973 buca anflau ruaus. La valeta dil franc svizzer ei car-
schida cuntinuadamein e daventada la pli ferma valuta dil mund. La valeta
dil dollar american visavi il franc ei sesbassada duront igl onn da 3,25 sin
2,60. Schizun il marc tudestg ei sesbassaus visavi il franc.

La viulta dil svilup economic ha caschunau bia concuors, moratoris e ser-
radas da menaschis. Il diember dils concuors ei carschius 1974 visavi
gl'onn precedent da 468 sin 616. Fatschentas giuvnas ch'ei vegnidas
fundadas ils davos onns, mo era interpresas pli veglias han da sbatter cun
difficultads. Ils motivs ein da fatschenta tier fatschenta differents. En em-
presa lingia ston ins numnar la munconza da habilitad da concorrenza.
Vitier vegn che bia interpresas han buca ina sufficiente diversificaziun da
lur products. A fatschentas cun memia pintga atgna finanziaziun caschu-
nan las restricziuns da credit difficultads. En tut priu selai constatar che
las difficultads da bia interpresas ein la cuolpa dils menaders per mun-
conza da planisaziun e disposiziun a dretg temps.

Inflaziun

Igl onn 1974 ein ils prezis puspei carschi ad in niev record. Ellas tiaras
dalla OECD ei la carischia s'augmentada sin 14,5%, ferton che quella era
gl'onn avon aunc «mo» 7,7%. Paregliau cun las autras tiaras stat la Svizra
cun 9,7% suenter la Republica federala tudestga sil secund meglier plaz.
1973 ha la rata d'inflaziun en Svizra contonschiu 8,7%. Ord quellas cefras
seresulta che la posiziun dalla Svizra ei migliurada en cumparegliaziun
cugl exteriur. Quei resultat ei respectabels, astga denton buca vegnir sur-
valetaus. Il carschament dils prezis ei paregliaus cun pli baul aunc fetg
aults. Ratas d'inflaziun da duas cefras ein signals d'alarm e pretendan
prioritad ella politica conjuncturala. La carischia dils onns precedents era

motivada d'in surpli dalla domanda. Ils 1974 secatta la fontauna principala dall'inflaziun el carschament enorm dils prezis da products da petroli e materias primas sco era egl alzament dallas pagas.

Petrodollars

Alla fin digl onn 1973 eran las consequenzas digl alzament dil prezi sil petroli aunc buca surveseivlas. La situaziun ei ussa secalmada. Restai ein ils aults prezis che han caschunau ina buna part dall'inflaziun digl onn 1974. Aunc in auter aspect ei sesclarius duront igl onn. Il quaterdubel prezi sil petroli ha dau allas tiaras d'export daners en abundanza, daners sco sablun el desiart. Quellas tiaras ein tut anetg vegnidas confruntadas cul problem, tgei pigliar a mauns cun tonta rihezia. Cun quels daners san ellas importar products per lur populaziun, migliurar l'economia interna ni era investir en tiaras industrialas. Allas tiaras industrialas caschunan las milliardas che van els mauns dils scheichs in pigiurament dalla bilanza da pagament sco era ina pressiu sils cuors dallas valutas. Ils gudogns che las tiaras fan cun la vendita da petroli vegnan per gronda part puspei investai egl occident. Las tiaras industrialas drovan daners ed ein perquei buca a priori encunter talas investiziuns. Mo quels petrodollars muntan apparentamein in prighel per l'economia, perquei che las investiziuns ein da cuort termin e l'industria drova capital per pli liung temps. En singuls cass ein las tiaras dils scheichs separticipadas da grondas interpresas egl occident. Il risiko dils petrodollars vegn a tschessar egl avegnir, pertgei pli grondas che las investiziuns da petrodollars ein e pli gronds ch'igl interess dallas tiaras dil petroli daventa che l'economia dallas tiaras industrialas prospereschi. Era sche las difficultads culs petrodollars astgan buca vegnir sutvaletadas, exista tuttina negin motiv da dramatisar.

Sectur da construcziun

Ell'industria da construcziun che ha 1973 aunc giu ina fluriziun ella construcziun da habitaziuns ei la roda seviulta. Las investiziuns astgassen esser sminuidas 1974 real per entuorn 10%. Las difficultads sin quei sector san ins buca surveser pli. Quei process da recessiun savess haver schliatas consequenzas sill'entira economia. La reducziun dallas investiziuns ha oravontut tuccau la producziun da habitaziuns. Buca aschi marcanta ei la recessiun tiels baghetgs industrials e la construcziun bassa dil maun

public. La sminuaziun dallas investiziuns ston ins per ina buna part attribuir alla politica monetara e da credit dallas autoritads. Mo era la carischia sil sector da construcziun ha gidau a restrenscher la damonda. Il carschament dils prezis ei buca il davos la cuolpa che projects da baghetgs industrials ein vegni refretgs ni strihai. Igl alzament cuntinuau dils tscheins da habitaziuns novas ei la conseguenza dalla carischia sil sector da construcziun. Il resultat semanifestescha el fatg che il diember dallas habitaziuns buca schadas vi vegn adina pli aults. Ed igl ei simtomatic che varga 70% da quellas ein habitaziuns novas.

La Svizra sesanfla buca persula cun quei problem. La Germania, la Frantscha e la Svezia han era il diember dallas habitaziuns vitas che crescha ad in crescher e contonscha dimensiuns che negin havess aunc avon paucs onns cartiu per pusseivel.

Occupaziun

En quasi tuttas tiaras industrialisadas ei la quota dils disoccupai carschiada 1974. L'economia svizra perencunter sa alla fin digl onn 1974 selegrar d'ina occupaziun cumpleina. Cun 600–700 disoccupai ei la situaziun aunc adina fetg buna. En buns onns economics da pli baul eran quellas cefras pli aultas: 1950 pli che 9500, 1960 ca. 1200. Quella situaziun favoreivla alla fin 1974 ei d'attribuir per part al fatg che la Svizra ha exportau la disoccupaziun. Luvriers jasters che han piars lur piazza retuornan en lur patria. La reducziun da 40 000 stagiunaris cumprova quei fatg claramain. Malgrad igl ault nivo d'occupaziun san ins buca surveser las difficultads en certas branschas sco l'industria da construcziun, d'automobils, il turissem. In sguard sin la situaziun en nossa tiara vischina, la Germania, muossa in maletg fetg different. Il diember dils disoccupai ei carschius 1974 da ca. 350 000 sin in milliun. Capeivel che quella situaziun fa grevs quitaus al pievel tudestg. Els Stadis Uni dall'America ei la quota dils disoccupai alla fin 1974 schi aulta sco aunc mai dapi 13 onns. Entuorn 6,5 milliuns persunas ein senza lavur. L'economia svizra gauda alla fin da 1974 ina gada dapli ina situaziun preferida.